საქართველოს სოც.-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტია

დრ. მთავარ კომიტეტის ორგანო.

სოციალისტ-ფედერალისტი

პარასკევს აპრილის 22

1921 წ.

№ 44

ფასი 100 მანეთი

redakciis misamarTi:
sefuZnebeli kreba ki. № 6
telefoni № 12—29

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მიიღება ხალის მოწერა
„სოციალისტ-ფედერალისტზე“
სახლში მიტანით გაზეთი ღირს თვეში 1500 მან.

თავზარდაცემულნი და სამუდამოთ დამწყვიტრებულნი დარჩენილნ ია შვილები: სიმონ და თამარა კალანდაძენი აცნობებენ ნათესავთ, ნაცნობთ და მეგობრებთ, მათი უძვირფასესის ერთად ერთის, სტუდენტის

ილია ლაზარეს ძე ნაცვალაძის

უეცრივ გარდაცვალებას, რომლის მოსახსენებლად დანიშნულია ორმოცი დღის პანაშვიდი კვირას, აპრილის 24-ს ქვაშვეთის ეკლესიაში ნაშუადღევის 1 საათზე. 848

მწუხარებაში ძყოფნი—გულდაწყვეტილნი დედა შვილები: კალე ძეულიანი ნადიანი და დით ამელიანი ელენტები, ციცინო და ლექტარიონ კალანდაძენი აცნობებენ ნათესავთ და ნაცნობ მეგობრებთ მათთვის მეტის-მეტად ძვირფასის

სტუდენტის ილია ლაზარეს ძე ნაცვალაძის

ეცრივ გარდაცვალებას, რომლის მოსახსენებლად დანიშნულია ორმოცი დღის პანაშვიდი კვირას, აპრილის 24-ს ქვაშვეთის ეკლესიაში ნაშუადღევის 1 საათზე. 849

თავზარდაცემულნი და სამუდამოთ გაუნეტარებულნი: დედა გუგული, დები: მეტანია და ლეზათუნა მწუხარებით აცნობებენ ნათესავთ და ნაცნობ-მეგობრებთ თავიანთის ერთად-ერთის ნეტგეშის უძვირფასესის,

სტუდენტის ილია ლაზარეს ძე ნაცვალაძის

უეცრივ გარდაცვალებას, რომლის მოსახსენებლად დანიშნულია ორმოცი დღის პანაშვიდი კვირას, აპრილის 24-ს ქვაშვეთის ეკლესიაში ნაშუადღევის 1 საათზე. 847

ღრმად დამწუხრებულნი ანუ ეკუთვნილნი დიდი ტანჯვის ძე დავითიანცის ანუ-ყებს ნათესავთ მეგობართ და ნაცნობთ, რომ კვირას, აპრილის 24 ნაშუადღევის 1 საათზე დანიშნულია ორმოცის დღის თავის წირვა და პანაშვიდი მისი ძვალ ნაფიცის ტრაღიკულად გარდაცვლილ

სტუდენტის ილია ლაზარეს ძე ნაცვალაძის

სულის მოსახსენებლად. 850

სამსონ ივანეს ძე ციხაძე მეუღლით ივლიტესთი, იოსებ ლავრენტის ძე თოხაძე და მეუღლე მისი ტანო სამსონის ასული ანუწყებენ ნაცნობ-მეგობრებს მათთვის ძვირფას მოკეთის და მესამესი მეგობარ—ამხანაგის

დიმიტრი ანტონის ძე ციხაძის

გარდაცვალებიდან ორმოცი დღეს წირვას კვირას, აპრილის 24-ს შუადღის 12 საათზე ქ. ლანჩხუთში ნათლისცემლის ეკლესია. 853

ღრმად დამწუხრებულნი: ქმარი ხიკოლაი, მამული: ევგენი და პეტრე ბესარიონის ძენი და შვილები: ბიბიკო, კაკო, ანტონა და კოტე ხიკოლოზის ძენი ქალიები ანუწყებენ ნათესავთ, მეკობრებს და ნაცნობთ, ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ, უდროოდ გარდაცვალებას მათთვის დაუვიწყარი

მინა, თიკა ხოშტარიას ასულის ქვანიასი

რომლის დასაფლავება მოხდება წმინდა ნინოს სასაფლაოზე აპრილის 23-ს დილის 11 საათზე. (ხეიდარს გაჩოასვენებ. რკინის გზის ქუჩა, ს. № 11-დან დილის 10 საათზე). 856

სახალხო სასურსათო კომისარიატის განმანაწილებელი გახყოფილება

ბით აცნობებს წილეთ არმიელთა ოჯახების საყურადღებოდ, რომ ისინი დაკმაყოფილებულ იქნებიან მუშათა მაგიდიდან საერთო წესით, მხოლოდ ამისთვის უნდა წარადგინონ მოწმობები იმ სამხედრო ნაწილის უფროსის, სადაც ოჯახის ირჩენელი მსახურობს და საბინაო კომიტეტის, რომ ისინი არსაიდან ულუფას არ დებულობენ.

განყოფილების გამგე სტეკრია.
წდივანი დ. მგალობლიშვილი.

საუურადღებოთ.

მასწავლებელთა საქმეს კიდევ არაფერი ეშველა. პროვინციაში, მაგ. სოღნადის მაზრაში, მასწავლებლებს ოთხი თვეა ჯამაგირი არ მიუღიათ. გაჭირვება მეტად დიდი აუტანელია. სოფლებიდან მოდიან მასწავლებელთა დელეგატები და გადმოგვცემენ დიდ გასაჭირს.

დაუყოვნებლივ საჭიროა განსაკუთრებული ყურადღების მიქცევა მასწავლებლებისათვის. კ.

ახალ საზღვართან

III

მუშათა ხაკითხი.

ორივე კითხვაზე ჩვენ უარით უნდა უპასუხოთ. არაფერ თუ ჩვენში, დაწინაურებულ ქვეყნებშიც კი „ჰოი“, ვერ გვიპასუხებენ, რადგან იქაური პროფესიათა კავშირებიც ამ მხრივ კი არ დაწინაურებულა, არამედ „ოლიგარქიულ ბრძოლას“ ეწევიან. სოციალურ შემოქმედებისთვის ძალ ასპარეზი არ გაჩენილა. და ალბათ, თუ სოციალურ შემოქმედებისთვის, თვით სოციალურ ბრძოლის ფორმებიც ბევრი ოდ დარჩათ მოუწესრიგებელი. ძალი ბრძოლა მეტ წილად ვიწრო კორპორატიულ ხასიათს ატარებდა, რამაც მშრომელთა სხვა და სხვა კატეგორიები დღესაც კი გათიშულნი დასტოვა და უფლებრივად უსწორო. მუშათა ქვეყნაში უთანასწორობის საკითხი ვერ მოგვარებულა დღევანდლამდე. ბელოსანი და უპალო ეუბა, (კვალიფიკაციური) სატეხნიკო პერსონალი, კანტორაში მომუშავენი—სხვა და სხვა ადგომარეობაში იყოფებიან. ევროპაში, დღესაც, და ჯერაც ვერ გაგიოთიანებულან ერთ ბანაკად. და ჩვენში ხომ. უფაოესობაა.

საქართველოში პროფესიული მოძრაობა ისტორიით ვერ დაიკვეხნებს. ვერც თუ ორგანიზაციის სიძლიერით მოიუხსენებს თავს. ეს ჩვენში ახალი საქმეა, მუშათა მასსა ორგანიზებულად ვერ შესრდია, ბევრი მუშა ამ ორგანიზაციათა გარეშე სდგას, და სოფელში ხომ ძუშათა კავშირები მითია ძნელად. და სოციალიზაციას ამგვარ პროლეტარიატში ექვს გაოცებენ ვერ გავატარებთ. წინასწარ უნდა ჯერ გაძლიერდეს ეკონომიური ორგანიზაცია, შემდეგ შეიცვალოს პროფესიულ ძალიანობის პოლიტიკა და მხოლოდ ამის შემდეგ გვეძებება ძალა სოციალიზაციის გახბოროციელ ისა. თავისდათავად ხათელია ის კოლექტივი, რომელიც აქ იზრდება და სახიფათო ახბით გვევლინება. სახელდობრ; მუშათა სიმძლავრე ფაქტია. ბოლოს ძლევა-ძოსილი ბსვლელობა კაპიტალის სიძაგრეს ბრდვევა. სოციალიზაციისთვის აუცილებელი წინ ნაბიჯი კი (предпосылка) არა სჩანან. მართლა ოთ ძნელი მდგომარეობა იქმნა. რა ვქნათ? შეეჩერდეთ და მივსცეთ კაპიტალს გახვითარების სრული ხება?—არ შეიძლება ეს უკან წასვლას უდრის. გადავლახოთ ყველაფერი და ვერ შევძლებთ ერთბამად ყველა პიროვანთა შეკრებას და საქმეს ვეწეწ ვთ. უნდა გამოიძენოს რადაც ახალი გზა, და უნდა შევათავსოთ ბოლოელთა ბატონობა და მათი მოუმზადებლობა. ე. ი. მუშათა სამართლიანი კადილი, რომ თავისი ნაშრომი თვითვე დარჩეთ, რომლის შესაძლებლობა აქვთ უკვე ძალის თვალსაზრისით, უნდა დამორჩილდეს ეკონომიურ მიზანშეწონილობას, ძაგრამ ასე, რომ მუშათა გამარჯვება არ დაიჩრდილოს. ძნელია ეს შეფარდება, მაგრამ ასე კი უნდა მოხდეს.

ეს ძნელი ჩვენში დიდია მეტად, და არამც თუ ჩვენში, წინ-წასული დასავლეთ ევროპის სოციალისტებიც კი დაიბნენ და ვერ გამოუძებნეთ ის მაგიური სიშველეა, რომელიც მიზანშეწონილად წარმართავს ეკონომიურ ცხოვრებას და სოციალიზმისკენ მსვლელობას. ეს ადვილი ასახსნელია. კაპიტალის გაკვლეული ბარაგზა ამ დიდმა ომმა შეჭარა. ადგილობრივ სპეციალიტაციო ობიექტთა სიმცირის გამო, იგი კოლონიებში იყო გადავარდნილი, მაგრამ კოლონიებშიც ევროპის კაპიტალისტთა ექსპლოატაციას დიდი დაბრკოლებები ჰვდება. იდეაძებენ ჰეგელის თქმით „არა ისტორიული ერები,“ და დიდ საფრთხეს უმზადებენ ბურჟუაზიის იმპერიალისტურ ავანტურას. ესეც, რომ არ იყვეს, თვით ეს იმპერიალიზმი, როგორც კაპიტალიზმის უმაღლესი ფორმა პარაზიტალია. დღევანდელი „ცივილიზაციით“ თავ ბრძოლნე ინგლისი, ამერიკა, საფრანგეთი და სხ. კოლონიებით არსებობენ ე. ი. „ცივილიზაციის“ ქვეყნებში, რამდენიმე ეს მილიონიან „გაუნათლებელ“ ხალხთა სხეულზე პარაზიტად გადაქცეულან. ეს მდგომარეობა დადგეს ვერ გაკრძალდება. საზოგადოებრივ ძალთა ურთიერთობა ახალ ფორმას ითხოვს, და არ არსებობს სხვა ფორმა, რომელიც იხსნიდეს კაცობრიობას, გარდა სოციალიზმისა. და ეი აქ ევროპის სოციალისტები უკვე ჭრიუულად ეძიებენ გზას, პრაქტიკულ გზას, სოციალიზმისაკენ. ძველი თეორიული გზები გაბალდნენ. პრაქტიკულ გზების შესახებ ბრის ძიება. გილფერდინგი,

ეუერი, კაუცკი, ლენინი ეი ის დიდი სახელები, რომელნი სჩანან ამ ძიების გზაზე. ბაუერი გარკვეულად ამბობს „ოთხწელიწად ნახევარი ვალი სახლეპს კი ეო ამბენ და, ბრაძელ აკეთებდა თხოვილებს; ჭაბიდა მაჩაბებს კი ბრა, ბრაძელ უფაბარესა და შოაბელეს; ამუშავებდესენ მიწას კი ბრა,—ხალხა ხენეს.

ჩვენმა მიწამ დაჭარგა ნოყიერება, ჩვენი მანქანები დაცვიდნენ, ოკეანეს გზები უყურადღებოდ ბოიან დატოვებულნი, ჩვენი ფაბრიკანი და თეთრეული ძოხდათ იქცნენ, ხალხის ძალი ბაძდიდრე დაბრუნილია. ომის გამო ბალხი გალარიბდა, უკიდურესად გაღატაკდა... ჩვენი ეკონომიური მდგომარეობიდან თავის დასაღწევად არსებობს ერთად ერთი გზა,—ეს სოციალიზმი. ომმა, რომელმაც დემოკრატიას ძისცა გამარჯვება, გვაიძულა სოციალიზმის კენ შევმდგარიყავით“-ო. (ბაუერის ყერილი „გზა სოციალიზმისაკენ“-ბოლოთ ეთ სოციალიზმის გზა ასე წარმოუდგენია: „ჩვენ უნდა ვიაროთ სულ სხვა გზით. მეწყობრი, ორგანიზაციული მეშაობით თითო ნაბიჯით უნდ ვიაროთ დანიშნულ მიზნისაკენ, და აუჩქარებლივ უნდა ვაშენოთ სოციალისტური საზოგადოება. ჩვენ ფრთხილად უნდა ვწონოთ თვითეული დონისძიება, რომელიც სოციალიზმს ეგვაახლოვებს; საკითხი სდგას არა განაწილების ორგანიზაციის შესახებ, ბრამედ წარმოების გაუმჯობესებისაც; არ შეიძლება საქონლის წარმოების კაპიტალისტური ორგანიზაციის დანგრევა, თუ ბრ შეიქმნება ძის გვერდით სოციალისტური ორგანიზაცია, რომელიც ისევე კარგი წაიყვანს წარმოების საქმეს“-ო. და ერთად ერთი სფერო, სადაც შეიძლება სოციალიზაციის გატარება დღესვე, ბაუერის აზრით არის მძიმე ინდუსტრია. „გაანზოგადოება უპირველესად უნდა შეეხოს ნახშირის მადნებს, სპილენძ, რკინის და ფოლადის ჩამომამზადებელ წარმოებას, რადგან ეს ყველაზე ადვილი საქმეა, და იმავე დროს ყველაზე უმთავრესი. ხოლო განზოგადებულ წარმოების ხელმძღვანელი მთავრობა კი არ იქნება, რადგან საამისო უნარს სახელმწიფო ვერ იჩენს, არამედ განსაკუთრებული საბჭო, რომელსაც აირჩევენ ის საზოგადოებრივი წაწილები, რომელთ მოთხოვნილებანიც კმაყოფილდებიან განზოგადებულ დარგით. ესენი არიან: ჯერ მუშები, მოსამსახურენი და მოხელენი, რომელნიც ამ წარმოებაში მუშაობენ; შემდეგ მომხმარებელნი, და მესამე—სახელმწიფო, როგორც მთელი ხალხის წარმომადგენელი. ეი ამ საბჭოს დაეკალება „წარმოების ხელმძღვანელობა, იგი დანიშნავს პასუხის-მგებელ პირებს, დანიენავს საქონლის ფასს, შეჭკრავს კოლექტიურ პირობას პროფესიულ კავშირებთან და მოსამსახურეთა ორგანიზაციებთან, გაანაწილებს ფინდა ძოგებას“.

— „განზოგადოებას აქვს ორგვარი მიზანი: ჯერ ერთი გაუმჯობესებს იმ მუშა-მოსამსახურეთა ძდგომარეობას, რომელნიც მუშაობენ განზოგადებულ წარმოებაში, და მეორე მხრივ, იგი შეძლებავალს გადასცემს მთელ ხალხს იმ ბემოსავალს, რომელიც დღემდე კაპიტალისტებს ძოჰქონდათ.

... ვველას, ვინც განზოგადებულ წარმოებაში მიიღებს ონანაწილეობას, ეძლევა მოგებაში ონანაწილეობის უფლება, რაც ამამაღლებს შრომის ინტენსივობას“. ასე ეაძნა ბატკო ბაუერს ეს საკითხი. დაახლოვებით იმ გზასვე ადგია საფრანგეთის სოციალისტური პარტიის წევრი, ეკონომიკის უნივერსიტეტის პოლიტიკურ ეკონომიის პროფესორი ედგარ ბილო, რომელმაც ერთი წლის წინად გამოუცა წიგნი სათაურით: „ბოლშევიზმი სოციალიზმისაკენ“. ამ წიგნის საინტერესო ადგილი ბრის ის, რომ ნაციონალიზაცია უარყოფილია, როგორც აბსტრაქტული და უმეძლესავლო. მისი აზრით, მომავალი ეკუთვნის ბრც ეონოპოლიას ბრც საბელმწიფო წარმოებას, ბრამედ სოციალურს. და ეს სოციალური წარმოება წარმოდგენილია იმ საზით, რა სახითაც უკვე ბოსებობენ იტალიაში პროდუქტების გაანაწილებელი დაწესებულებანი, რომელშიაც მონაწილეობენ წარმომადგენლები 1) მომხმარებლისა 2) ქალაქის თვითმართველობისა, 3) საზოგადო დაწესებულებისა და ხალ-და ხალ 4) თანამონაწილეთა. ეს საზოგადოებრივი ორგანიზაცია წარმოადგენს ხალხურად კოოპერატიულ და ხალხურად მუნიციპალურ ბურჟუაზიულ ერთეულს.

მილოს აზრით, სოციალურ წარმოების და განაწილების ცენტრალურ ორგანიზაციების გვერდით შეიქმნებიან კიდევ სამი ახალი ელემენტი, რომელნიც კოლექტიურ მოქმედებასაც გაძლიერებენ და წარმოების ორგანიზაციასაც დაეხმარებიან. ეს ელემენტები ბრიან:

მომხმარებელი საზოგადოებანი, სასოფლო-სამეურნეო სინდიკატ კოოპერატივები და წარმოების საბჭოები.

მილოს აზრით, ეს სოფლის სინდიკატები ინდივიდუალ მეურნეობას კოლექტიურზე გადაიყვანენ. მომხმარებელი საზოგადოებები ბოთხოვნილებათა კონცენტრაციას ძოახდენენ, და წარმოების საბჭოები კი ანალოგიურ როლს შეასრულებენ იმ კაპიტალისტურ წარმოებათა მიმართ, რომელთაც ჯერ არ შეუბენიათ გამზოგადოებელი ხელი.

ეს წარმოების საბჭოები დანიშნავენ ფასებს საზოგადოების ინტერესისთვის,

რომ ფართო მასსის მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილება ცოტა-დ თუ ბევრად შესაძლო გახდეს ხოლო ამ საბჭოში უნდა შედიოდნენ მომხმარებელთა და სახელმწიფოს წარმომადგენლები. მილო დიდ ყურადღებას აქცევს შრომის რეჟიმის დემოკრატიზაციას, ანუ საქარხნო საბჭოებს, რომელიც უახლოვდება კოპარტნერშიპის სისტემას. დაახლოვებით ჩვენშიაც ამ გზით უნდა წავიდეს ცხოვრება და მუშათა საკითხიც ამ სფეროში უნდა გადასწყდეს. თორემ შრომის ხელფასის დაზღვევის და სხვა საკითხების შესახებ კერძოდ საუბარი უბრალო დროს დაკარგვად იქნებოდა. ხოლო როდესაც სახელმწიფო გარკვეულად შესდგება სოციალიზმის გზაზე, თავის-და თავად გამოჩნდება ის ორი მთავარი აგენტი, რომელიც მუშათა საკითხს მოუვლის ყოველ მხრივ. ეს ორი აგენტი იქნება ჯერ თვით მუშები და შემდეგ სახელმწიფო, როგორც მთელი ერის ცხოვრების რეგულიატორი. მაშინ ექნება აზრი მუშათა თანსნობასაც, კანტროლსაც, მოგებაში მონაწილეობის მიღებას, და ზდვევას და სხ..

ერთი სიტყვით, ეს საშუალო, გარდამავალი საფეხური საჭიროა მიზან-შეწონილობის თვალსაზრისით, და ამ პრიზმის ქვეშ უნდა გავატაროთ თანამედროვე მუშათა პოლიტიკაც. პროფესიული მოძრაობა ისე უნდა წარიმართოს, რომ მისმა არსებობამ გაამართლოს აღებული გეზი.

უნდა ითქვას, რომ ეს გარდამავალი საფეხური დიდ სიძნელეს წარმოადგენს განსაკუთრებით საქართველოსთვის.

ჩვენ აქ დაგვჭირდება ორმაგი მუშაობა. ერთდროულად მტკიცე ორგანიზაციების შედუდება სოფლად და ქალაქად, ყოველგვარ დამხმარე დაწესებულებათა შექმნა, რომელთ მიზანიც უნდა იყვეს მუშათა მდგომარეობის გაუმჯობესება, ერთი მხრივ, მეორე მხრივ ისეთი ორგანიზაციის დაარსება, რომელნიც ერთგვარ სვლად უნდა გადიქცნენ, მუშათა მოსამზადებლად, რომ მაღე შესაძლო გახდეს წარმოების მათ ხელში გადასვლა, ანუ სოციალიზაცია, რაც ჩვენი პროგრამის ერთ მთავარ მუხლს შეადგენს.

ვახტანგ კოტეტიშვილი.

რკინის გზების გაერთიანება

გრუკავროსტას საინფორმაციო სექციისაგან ამიერ-კავკასიის რკინის გზების გაერთიანების შესახებ მოთავსებულ ცნობაში, რომელიც საინფორმაციო სექციამ გაზეთებს მიაწოდა, თანამშრომლის დაუკვირვებლობით დიდი შეცდომა შეპარულა. არავითარი უმაღლესი კომისია არ ყოფილა. იმ სხდომას, რომელმაც გამოიტანა დადგენილება რკინის გზების გაერთიანების შესახებ, დესსწრნენ: წარმომადგენლები საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკებისა საქართველოსი, ამბ. ორახელაშვილი და ელიავა, სომხეთის რესპუბლიკისა ამბ. შაგერდოვი, აზერბეიჯანისაგან წინასწარ იყო წერილობითი თანხმობა რკინის გზების გაერთიანების თაობაზე კომპენტენტურ პირთაგან, რომელნიც რკინის გზების მდგომარეობას იცნ ბენ, მოწვეულ იყვნენ ამბ. მარკოვი, ორჯონიკიძე, მირონოვი და რუსეკი. თათბირმა ერთხმად გადასწყვიტა რკინის გზების გაერთიანება და აზერბეიჯანის, საქართველოს და სომხეთის წარმომადგენელთა ურთიერთ შეთანხმებით რკინის გზების გამგეობის უფროსად წამოყენებულ იქმნა ამბ. მირონოვი.

რკინის გზების ყველა მოსამსახურენი, რასაკვირველია, თავის ადგილებზე დარჩებიან და ეს გადაწყვეტილება რკინის გზების თაობაზე რკინის გზების მდგომით გულისხმობს.

სოლომონ მუსხელიშვილის ხსოვნას

ბათომში, ქემალისტებთან ბრძოლის დროს გმირულად დაეცა გორის მაზრის ტყეების გამგე, სოლომონ ეფრემის ძე მუსხელიშვილ . დიდი ხანი არ არის რაც ის დაბრუნდა საქართველოში, რომ მთელი თავისი ცოდნა მომზადება მიეტანა სამშობლოს საკეთილ-დღეოდ. ნიჭიერს, ჯერ კიდევ ახალგაზრდას, ჰქონდა გათავებული საბუნებოს-მეტყველო ფიზიკურ-ტექნიკური ფაკულტეტები. რუსეთიდან დაბრუნებისას, სადაც მას მიეტოვებინა თავისი კერა, არჩია ემუშავნა პროვინციაში, რომ დაახლოვებოდა ხალხს და სამშობლო ენას. სოლომონიე კეთილ-ნოდა იმ პატარა შეუმჩნეველ მუშაკთ, რომელნიც უხმოდ ასრულებენ საქმეს სპეტაკი ზნეობის და სვინდისის ხელმძღვანელობით. და სწორედ თავის საშუშაო ასპარეზზე მან, სულ მალე, დაიმსხურა სრული ნდობა ამხანაგებისა და უფროსებისა.

ცოტანი ვართ და ნაკლებათ მოგვეპოება ასეთი ახალგაზრდები.

გორის მაზრაში მუშაობის დროს შემთხვევა მქონდა მესარგებლნა მისი დახმარებით მადლობის მაგიერ—ცხარე ცრემლებით დაშურვილი მწარე ფიქრები, იშვიათო თანამშრომელო კარგო ადამიანო-ქართველო!

ფ. ქ-ძე.

ორჯონიკიძის მოხსენება.

ბაქოს საბჭოს სხდომაზე კავკასიის რესპუბლიკის მდგომარეობათა შესახებ მოხსენებით გამოვიდა ამხ. ორჯონიკიძე რომელმაც დაიწყო ამიერ კავკასიის რუსეთის რევოლიუციონურ მოძრაობიდან ოქტომბრის რევოლიუციის შემდეგ იმოშორების მიზეზებიდან.

მომხსენებელი აღნიშნავს, რომ მეცხრაასე წლებში, როდესაც საქართველოში გამოდიოდნენ ფედერალისტები და ითხოვდნენ ავტონომიას, სოციალ-დემოკრატები, როგორც ბოლშევიკები, აგრეთვე მენშევიკები, ერთსულოვნათ და მტკიცეთ გამოდიოდნენ ავტონომიის წინააღმდეგ. თებერვლის რევოლიუციის შემდეგ ქართველი მენშევიკები ჩხეიძის გეგეჭკორის, წერეთლის და სხვ. სახით დიად როლს თამაშობდნენ რუსეთის რევოლიუციონურ მოძრაობაში, მაშინ ისინიც არ ფიქრობდნენ დაესვათ საკითხი საქართველოს ავტონომიის შესახებ. წერეთელი ამაყობს იმით, რომ ის მიმართავს საერთოშორისო პროლეტარიატს რუსეთის რევოლიუციის სახელით. მაგრამ იმის შემდეგ, რაც რუსეთის მუშები და გლეხები გადავიდნენ სიტყვიდან საქმეზე, გადავიდნენ თავის ლოზუნგების განხორციელებაზე, უცებ წყდება ძ.ფი, რომელიც აერთებდა რუსეთ ს რესპუბლიკას ამიერ კავკასიასთან. ქართველი მენშევიკებიდან ჩვენ ვლებულობთ დიდ ნაციონალისტებს, რუსეთის რევოლიუციის სასტიკ მოწინააღმდეგეებს. ასეთი ცვლილება მოხდა არა მარტო ქართველ მენშევიკებში, არამედ რუს მენშევიკებსა, ესერებსა და თეთრგვარდიელებშიაც. ოქტომბრის რევოლიუციის შემდეგ ჩვენ ვხედავთ უკრაინის, დონის, ყუბანის გამოყოფას. ყაზახები, რომლებიც ყოველთვის ამაყობდნენ იმითი, რომ ისინი არიან „წმინდა რუსები“, უცებ ჩამოშორდნენ რუსეთს.

აშკარაა, რომ განაპირა მხარეების გამოყოფის მიზეზი არ არის იმ ერების სხვაობა, რომლებიც შედიან ყოფილ იმპერიაში. საქართველოს, ადერბეიჯანის და სომხეთის გამოყოფის უმთავრესი მიზეზი იგივეა, რამაც მიიყვანა რუსის მუშა ყაზახიდან მემადულიდან და კაპიტალისტიდან გამოყოფამდე. კლასობრივმა პრინციპმა და არა ნაციონალურმა მიიყვანა განაპირა ქვეყნები რუსეთიდან ჩამოშორებამდე. დაშნაკურ სომხეთის, მუსავატურ ადერბეიჯანის და მენშევიკურ საქართველოს არსებობის დროს ბატონმა ნაციონალისტებმა დიდათ გააძლიერეს ამ რესპუბლიკათა ფართო მასებში ნაციონალისტური სული. ყველა უყრო კი საქართველოს მენშევიკებმა გაიმარჯვეს ამ შემთხვევაში, როდესაც ჩვენ ადერბეიჯანში გამოვედით, ადგილობრივ ინტელიგენციას არ ჰქონდა ის ნაციონალიზმი, რაც იყო საქართველოში. სომხეთის გლეხები შველას ელოდნენ რუსეთის წითელ ლაშქრიდან. ეხლაც კი ვრაციანის პროვაკაციის შემდეგ, საბჭოთა ჯარებს დიდის ეღფრთოვანებით შეხვდა ერევნის დარიბი ნაწილი. ქართველი მენშევიკები არა ჩვეულებრივათ აქეზებდნენ წითელ ლაშქარზე. ისინი ხატავდნენ წითელ ლაშქრებს კაცის მჭამელებათ და ყოველთვის იარაღს აეღაურებდნენ ჩვენ მიმართ. ისინი ამბობდნენ: „სირცხვილი იმ ხალხს, რომელიც ვერ გაუმკლავდეს ისეთ მაწანწალებს, როგორც რუსის ჯარია“, ჯუდელი გამოდიოდა ასეთ განცხადებით. ჩვენ, ქართველები ყოველთვის ლოიალურათ ვეპყრობოდით ჩვენს მეზობლებს, მაგრამ რადგან აზერბეიჯანი ლესავს ხმალს ჩვენს წინააღმდეგ, ადერბეიჯანზე აფრიალდება საქართველოს რესპუბლიკის დროშა, ჩვენ მივალთ ბაქომდე და შემდეგ სხვები გააკეთებენ. „რომელსაც წითელი ლაშქარი შემოვიდა ტფილისში. იქედან დაიწყო გაქცევა, როგორც სხვა კონტრრევოლიუციონურ მხარეებიდან, რომლებსაც ჩვენი ლაშქარი იკავებდა. ასე დააფრთხეს მენშევიკებმა საცოდავი ხალხი ბოლშევიკების საშინელებით. მაგრამ როგორ განცვიფრდა ქართველი მასა, როდესაც მან დაინახა წითელი ლაშქარი. თვით ლორთქიფანიძემ განაცხადა, რომ არც ერთ ლაშქარს, გერმანელსაც კი არ გაუვლია ისეთი მოწიწებით საქართველოში, როგორც წითელმა ლაშქარმა გაიარა.

ქემალისტთა ლაშქარი

შემდეგ ორჯონიკიძე აღნიშნავს რა გაჭირვება გამოიარა ჯარმა მოლაშქრობის დროს. როდესაც ჩვენ 4 დღეში აღვადგინეთ მენშევიკების მიერ აფეთქებული ფოიოლოს ხიდი, მაშინ ისინი ძულებული შეიქნენ აღეარიბინათ, რომ ნგრეგაში დიდათ დახელოვნებული ბოლშევიკები. ამავე დროს დიდი ხელოვნები ყოფილან დიდი ალმშენებლობისაც.

ტფილისის შემდეგ მენშევიკები იმედიანათ ფიქრობდნენ სურამის უდელტეხილის გადალმა დამალვას, და ამავე დროს ბათომიდან ინგლისელებს დაფრანგებს სთხოვდნენ შველას. მათ სურდათ მიემხროთ თავიანთ მხარეზე ოსმალები, ბათუმის, არდაგანისა და ართვინის დაპირებით. ბათუმში შევიდა ოსმალების მცირე ნაწილი, მაგრამ ისინი ჩვენს წინააღმდეგ წამოსვლას არც კი ფიქრობდნენ, აწვდიდნენ მენშევიკებს ცრუ ცნობებს, ვითომც ოსმალების ლაშქარმა აქსტაფა აიღო. მენშევიკები მხოლოდ შემდეგ მიხვდნენ, რომ ოსმალებმა ისინი მოატყუეს და მაშინ მორთეს ყვირილი „ჩვენც—საბჭოთა ხელისუფლების მხარეზე ვართო ოსმალეთის წინააღმდეგო“. იმავე დროს ჩვენი ცხენოსნები გავიდნენ კოდორის უდელტეხილზე, რომელზედაც ამ ზამთარში ქვეითსაც კი არ გადაუვლია. იყო წარმოუდგენელი სიძნელე. ამა დროს ქართული ლაშქარი დარწმუნდა მენშევიკების გამცემლობაში და გადასწყვიტა ჩვენ მხარეზე გადმოსვლა მათ ჯერ ჩვენი ნაწილების ბათომში მისვლამდე მოუხვდათ ოსმალებთან შეტაკება. იმ დროს როდესაც მენშევიკების წარმომადგენლები ჩვენთან მოლაპარაკებას აწარმოებდნენ მთავრობა უკვე აიბარგა. წაიღო თან ყველაფერი ლობიოც კი. ამბობენ, რომ ჩხეიძემ განაცხადა „ულობიოთ ცხოვრება არ შემიძლიანო“. ამის შემდეგ ჩვენ მოვილაპარაკეთ ოსმალებს და დავატოვებინეთ ბათომი № შემდეგ ამბ. სერგო შეჩერდა იმაზე, თუ როგორ შეგხვდა მოსახლეობა. თვით გესლიანი მენშევიკებიც კი ამბობდნენ, რომ ჩვენ თუ შემდეგშიაც ასე მოვიქცევით ყოველთვის გამარჯვებული ვიქნებით. ინტელიგენციამ განაცხადა თუ ჩვენ მართლა არ ვფიქრობთ მათ დამოუკიდებლობის წართმევას, იმ შემთხვევაში ისინი გვპირდებიან თავდადებით შუშაობას. მიუხედავათ ყველა ამისა ნაციონალიზმის შხამის ძლიერი იყო. განსაკუთრებით ძლიერ გვისაყვედურებდნენ იმას, რომ ჩვენ შემოვედით რუსეთის ლაშქრით. მაშინ საყოველთაოდ განვაცხადეთ: დიახ, ჩვენ მოვედით რუსეთის წითელ ლაშქართან ერთად, რომ ამოგვფხრა კონტრრევოლიუციონურ ბუდიდგან მთიელთა, უუბანის და სხვა მთავრობების აგენტები, და რომ ერთბაშათ მოგვესპო მენშევიკური მთავრობა. მაგრამ საქართველოში წინადაც ხომ იყო უცხოელთა ჯარები: ინგლისელები, ნემცები. ამაზე ყველანი სდუმდით და რუსეთის წითელ ლაშქრის წინააღმდეგ კი ასტეხეთ ხმაურობა, ასტეხეთ არა იმიტომ, რომ იგი რუსია, არამედ მიტომ, რომ იგი წითელია.

შემდეგ ამბ. ორჯონიკიძემ აღნიშნა ამიერ კავკასიის რესპუბლიკების მიზანი. მან მიუთითა იმაზე, რომ ეხლაც საბჭოთა სომხეთში, საქართველოში და ადერბეიჯანში ხშირათ მჭირდება გავახსენო, რომ ჩვენ განურჩევლათ ერთვნებისა, ვართ ზეერები ერთ საერთო კომუნისტურ ოჯახისა, რომ უსამჭოთა რუსეთიდ არ შეუძლიანთ არსებობა არც ერთ განაპირა რესპუბლიკებს. ჩვენ სრულიად არ ვფიქრობთ განვიზრახოთ რამე ამ რესპუბლიკათა ეროვნულ დამოუკიდებლობის წინააღმდეგ. ჩვენ ყოველდღეზე ვსცდილობთ, რომ არ მივცეთ არავითარი საბაბი ნაციონალისტებს ყვირილისა, რომ ჩვენ ისეთივე დამყრდობნი ვართ, როგორც მეფის რუსეთი ამასთანავე ყველა ნაციონალურ ზედ მეტ ბარგს, რომელიც ხელს შეუშლის ამიერ კავკასიის რესპუბლიკების ურთიერთშორის და რუსეთთან მჭიდროთ შეკავშირებას ჩვენ მ'კიცეთ შევებრძოლებით.

ამის თანახმად ც. კ. ა. კ. პ. პლენუმმა ერთხმად დაადგინა: ამიერ კავკასიის რკინის გზების საგარეო ვაჭრობის გაერთიანება. სამივე რესპუბლიკის ყველა ეკონომიურ სიძლიერის საპირობანი მათი სამხედრო სიძლიერის გადიდებისათვის უნდა მჭიდროთ შეერთდეს. ბაქოს საბჭომ უნდა განაცხადოს, რომ ბაქოს საბჭოთა მუშები ამიერკავკასიის საბჭოთა სიამაყე და ავანგარდი სთვლის გადაუდებლათ და აუცილებლათ საქართველოს, აზერბეიჯანის და სომხეთის ყველა ცოცხალ ძალების მჭიდროთ შეკავშირებას მათი ენისა და კულტურის სრული ხელშეუხებლობით. პროლეტარულ ალღოთი ბაქოს მუშები თავიდან აიცილებენ როგორც ვილიკოროსეთის კოლონიზატორობას, ისე ვიწრო ეროვნულ შოვინიზმს.

ხელოვნების მუშაკთა კონფერენცია.

18 აპრილს სახაზინო დრამის დარბაზში დაიწყო ხელოვნების მუშაკთა საბჭოს მეორე კონფერენცია. სცენაზე ყველა ადგილები დაკავებულია ხელოვნების მუშაკთა კომუნისტურ იაჩეიკის. წევრებით, გამგეობის წევრებით, იუბილიულ ბიუროს და გრუკავროსტსა წარმომადგენლებით. პრეზიდიუმი არჩეულ იქმნა სამი კაცის შემადგენელობით: თავჯდომარე ამბ. ფალავა, თავმჯდომარის ამხანაგად ამბ. ბრიანსკი და მდივნათ ამბ. ტერავასიანი. ერთი წევრთაგანის წინადადებით ერთხმად არჩეულ იქმნა აგრეთვე ქართველი მდივანი. კონფერენციის მუშაობის წინ თავმჯდომარეს შემოაქვს წინადადება კონფერენციის წევრთადმი, რათა ფეხზე ადგომით პატივი სცენ განსვენებულთ: ქართულ დრამის მსახიობს კოტე ყიფიანს და რუს მსახიობ ქ.ლს ამბ. ლისიციანისას. არჩეულ იქმნა სამანდატო კომისია სამ კაცისაგან შემდგარი და შემდეგ გამოქვეყნებულ იქმნა კონფერენციის მუშაობის პროგრამა: 1) მეურნეობითი აღმშენებლობა რესპუბლიკისა და მასში პროფესიონალურ კავშირთა როლი. 2) გამბეობის მოქმედების ანგარიში 3) სარევიზიო კომისიის მოქმედების ანგარიში 4) გამგეობის და სარევიზიო კომისიის არჩევნები 5) საკითხები, რომლებიც შეიძლება აღძრას კონფერენციაზე.

მუშაობის წესრიგის გამოქვეყნების შემდეგ კონფერენციის თავმჯდომარემ ამბ. ფალავამ მიჰმართა კონფერენციის წევრებს შემდეგი სიტყვით: „ამხანაგებო იმის გამო, რომ მეტი წილი მუშაობისა რომელიც მჭონდა დასახული პირველ კონფერენციას დათავებულია და ხელოვნების მუშაკთა ორგანიზაცია შეიქმნა ტფილისში, გამგეობამ გადასწყვიტა მოიწვიოს მეორე კონფერენცია მუდმივ გამგეობის ასარჩევათ: კონფერენციას ვაცხადებ გახსნილათ.

კონფერენციის პირველ სხდომაზე მოხსენებით გამოვიდნენ ამბ. ვირანი. პოკროვსკი, მანსკი და სარევიზიო კომისიის წარმომადგენელი ამბ. მარღელოვი.

პროფკავშირების როლი. ამბ. ვირანმა თავის სიტყვაში აღნიშნა პირველად თუ რა პირობებში სწარმოებს და როგორ უნდა მიმდინარეობდეს მშრომელთა მუშაობა. არ შეიძლება სწორედ ვიმუშაოთ, როდესაც არ ვიცით პირობები და მდგომარეობა მუშაობისა, რისთვისაც საჭიროა ჯერ შევიმუშავოთ ზოგადი გეგმა. ამისათვის ბუნებრივია რომ პროფესიონალური კავშირები ჯერ პირველ საკითხად სვამენ ამ საკითხს. გადავიდა რა ევროპის ქვეყნებში პროფესიონალურ მოძრაობის დახასიათებაზე, ამბ. ვირანმა აღნიშნა რომ ინგლისის პროფესიონალური მოძრაობა საკენნო ხასიათისა იყო. [illegible] ციალურ დარგის შეგნებული გამ[illegible] წრეები [illegible] [illegible] [illegible]

...ითავსებია იმიტომ რომ მე ვარ მუშა ...ლით ყოლიფერს ვგრძნობ, მაგრამ ...ბისო არ მაქვს გამოთქმა, მაგრამ ...ა ჩემმა გრძნობამ დამძლია რაც ...ს გულს აღელვებს ხან სიხარული და ...კი სევდა, დარდები. მინდა გითხ...თ, მე ვარ ქართველი, მიწის მშრო...ელი, ვიყავი ამ ბოლოდროს ომში. და ...ც ჩვენთან ერთათ ვსუფდგმულობდი ...ართველოს დამოუკიდებლობის სი...ალეთი მშრომელთა საკეთილდღეოთ ...ც ჩვენი სამშობლო გამოცხადდა საბ...ჭეოთ და ის თანდათან მაგრდ...და და იღებდა ეროვნულ სახეს იმის...მოუკიდებლობისთვის ვიტანდი ყო...ლივე გაჭირვებას და არა ბურჟუ...ასთვის როგორც ზოგნი ამბობენ. მო...ებული იყავით მდიდრებისგანო — ...იდრეების კი არ ვიყავ, საქართვე...ოსთვის ვიყავი. მიტომ რომ მეგონა ...ეხო ძალების შემოსვლის შემდეგ ის ...არ გვექნებოდა რაც ჩვენთვის ძვირ...ასი იყო. მოკ. რედაქტორო, თქვენი ...ზეთი მადლობის ღირსია ჩვენ ჯარის ...ცებისგან როცა თქვენ იცავთ საქარ...ველოს მთლიანობას და დახოცილ ...ართველ. ჯ. კაცებს იხსენიებდით ...ბრეთ ისე ჩუმათ რომ დავასაფლა...თ სამხედრო ტაძრის გალავანში იმის...ვის მადლობას გეტყვით ყველა; მაგ...ამ ხანდახან თქვენს გაზეთში იწერება ...ეთი სიტყვები მოკვდა ზენზენვიკური ...თავრობაო, რომელმაც სისხლი და...ვარა ჯარის კაცებისა თავის ბატონო...ასი ვისო, მაგრამ არ მომკვდარა ...ქართველოს დამოუკიდებლობაო ...ტავი ღმერთმა გისმინოთ ეგ და სა...ართველოს დამოუკიდებლობა დარჩეს ...ე როგორც რიგი. თავისუფალი ქვეყ...ს — მაგალითად ახლა სისტემა ს. საბ...ოთა არის, დიდის სიხარულით დავი...ავთ ამ წყობილებას — მხოლოდ ქარ...ული ენა უნდა იყოს სახელმწიფო ...ენათ, ქართული ფული, ქართული ჯარი ...თავის საზღვრებში და სხვა არ უნდა ...ბატონობდეს. მაგრამ მაპატიეთ მოკ...ალე რედაქტორო და მე მეშინია რომ ...ენშევიკებთან ერთად არ მოგვიკვდეს ...საქართველოს დამოუკიდებლობა. რატომ ...ეშდის მე ეს ეშვი? იმიტომ, რომ თქვენ ...ბრძანდა ოცავთ ეროვნულ საკითხს ...როგორც ეკუთვნის, მაგრამ ხალხის ...ეშრავლესობა ჯერ თქვენ მხარეზე არ ...არის. ხოლო კომუნისტში ხშირად ვკი...თხულობ სხვა და სხვა ალაგზე გამო...ანილ რეზოლუციას: კრულვით იხსე...ნიებს მენშევიკების მთავრობას, რო...ელმაც ხელოვნურათ მოგვწყვიტა ...ოუსეთსო, აი მოწყვეტა ხშირათ ...არის კომუნისტში: რას ნიშნავს ეს ...მოწყვეტა მე მაშინებს შეიძლება მე ...ესცდები: თუმცადა გაზეთ კომუნისტში ...ბეჭდავთ სწერია საქართველო ისევ სა...ქართველო იქნებავო, ღმერთმა იმედი ...ნუ მოგიშალოთ, მაგრამ ეს ამოდონა ...ეცხო ფული ჩვენს ბაზარზე საშინლათ ...ეძვირებს ყოლიფერს ჩვენი 1,000 მანე...ი მაქოს ფულით 5,000 იყო და ახლა ...ანასწორია: ახლა თქვენ წაიკითხავ...ით რკინის გზების შეერთებას ერთ ...სამართველოში რას ნიშნავს ეს. რო...გორ უნდა გატარდეს იქ ქართულათ ...საქმის წარმოება და ბოლოს წერია ...კომუნისტში (ძირს ზღუდეებიო) ს. ი. ...ბზდერები, მაშ დამოუკიდებელი სა...ქართველო როგორია, სადარის? აი ის ...კითხვეი ძვირფასო რედაქტორო რო...ელიც მე მაინტერესებს. მაგრამ.

იმედი მაქვს როცა თბილისში 26 ...მაის ხალხი ზეიმობდა მშრომელნიც ...და ყველა, ერის თავი უფლებას.

ამას ქართველ კომუნისტებიც კი ...ელდებენ დარაჯათ დაუდგებიან ნამდ...ვილ საქართველოს დამოუკიდებ...ლობას.

...კითხავთ, მე რა რწმენასა ვარ, მე ...ვარ (ქართველი) მიყვარს სამშობლო ...და არ მძულს სხვა ერი. თუ არ მოინ...დომებს ჩვენ დაჩაგვრას ვინც უნდა ...იყოს ის.

ჯ.-კაცი პ. *)

*) წერილი იბეჭდება სრულიად, მო...რიგ ნომერში დაიბეჭდება ჩვენი თანა...მშრომლის პასუხი. რედ.

ეროვნის სკოლა

აპრილის 16 უშინსკის სახელობის საზოგადოებაში ამხ. ტერტერიანმა გა...კეთა მოხსენება შრომის სკოლის შე...სახებ. მოხსენ ბის შინაარსი არის შემ...დეგი: მეცნიერთა მთელ პლეადის მიერ ექსპერიმენტალურმა გამოკვლევამ და...ამტკიცეს შუპეს ავინარიუსის და სხვა...თა ფილოსოფიური შეგნებანი მათ შესძლეს გაზომვის საშუალებით დამ...ტკიცებიათ, რომ ეგრედ წოდებული ფიზიკური შრომა დღეს ადამიანს გო...ნებრივი თაც და გონებრივი შრომა კი ფიზიკურად. შრომის სკოლაზე შე...ხედულება სადაც მეცნიერებასთან და ხელოვნებასთან ერთად ბავშვებს ას...წავლიან რაიმე ხელობას, სასოფლო მეურნეობის სხვა და სხვა დარგის და სზ. ე. ი. ამაუშავებენ არა სარტო გო...ნებრივად, არამედ ფიზიკურათაც, ვერ უძლებს მეცნიერულ კრიტიკას. შრომის სკოლა არის რედაქცია საშუალო საუ...კუნის ვერბალიზმის და სხოლასტიკის სამშუხარო მემკვიდრეობისა. ეს არის სკოლა ხელმეტი საგნების შესწავლით. ესეთი სკოლის მოწაფე იძენს საჭირო ცოდნას უშუამოვლოდ პირველ წყობი...საგან, გარეშე შექმნილ სინამდვილი...საგან, ცოცხალ ბუნებისაგან და ამით ხდება თვით აქტიური მკვლელვარათ. თუ გარემო მდებარე ბუნების შესწავ...ლის პროცესში საჭირო იქნა, რომ ამ მკვლევარმა მოხნას მიწა, დათესოს თესლი, რათა ადევნოს თვალყური მი...სი ზრდის თანდათანობით სტადიებს ამისთვის შრომის სკოლა მოწაფეს აძ...ლევს ამ გვარ სამუშაოს.

მომხსენებელს მოჰყავს ერთ ერთ ავ...ტორის ციტატა, რომელიც ამბობს: „შრომის სკოლისთვის სულ ერთია, მოწაფეს შეუძლიან თუ არა ზეპირად ჩამოსთვალა ლინეის სისტემის ყველა 24 კლასისა, რადგანაც ამ სკოლას კარ...გადა აქვს შეგნებული, რომ წიგნის ბეჭდვის ხელოვნება ამ ჟამად დაეხმა...როს ყველას, ვისაც კი სუსტი მეხსიე...რება აქვს. იგი სრულიად დაკმაყოფი...ლებულია მხოლოდ მაშინ, როცა მო...წაფე შესძლებს მიცემულ მცენარის სინამდვილით გამოცნობას“.

სხვა სიტყვებით რომ ვსთქვათ, შრო...მის სკოლა პირველ რიგში აყენებს არა ...არტო მოწაფეთა მეხსიერებას, არამედ მის შეგნებასაც, რითაც ანთავისუფ...ლებს მას ახალი მიზნებისთვის. ძველი სკოლა არ კმაყოფილდება იმით, რომ ბავშვს შეუძლიან თეორიების ...ამოყენება ამოცანის გამოსაანგარიშებლად. ...ცოდნის უმაღლესი შეგნების სახელით იგი მოითხოვს მისგან, რომ მას უეჭვე...ლად ახსოვდეს თეორიების დამტკიცე...ბაც. ამ გვარად სკოლას ეშინიან შეუგ...ნებლობისა, ეშინიან ავტომატიზმისა. მან კარგად იცის, რომ „შეცდომები ხშირად ხდება გონებისაგან, ვიდრე ავტომატიზმისაგან — და რომ „შეგნებით აღზრდასთან ერთად, შრომის სკოლამ უნდა მისცეს ფართო თავი...სუფლება ბავშვის შემოქმედებით ძალ...თა ინდივიდუალურ განვითარებას“. თუმცა უეზრობა სწავლა აღზრდის ინ...დივიდუალიზაცია საერთო განათლების შორის სკოლაში. სპეციალიზაციას და პროფესიონალიზმის, რომელნიც წარ...მოადგენენ უმაღლეს პრიფესიონალურ სკოლას ან სკოლის გარეშე განათლე...ბის მიზანს, შეიძლება და კიდევაც უნ...და ჰქონდეს ადგილი საერთო განათ...ლების სკოლის გარშემო“ ნათქვამია ჟურნალ „შრომის სკოლის“ ერთ ერთ ნომერში. აქედან როგორც დასკვნა, ის მდგომარეობა, რომ შრომის სკოლის სამეცადინოდ მხოლოდ ნახევარი დღე მოხმარდება. მეორე ნახევარი დღისა უნდა მოხმარდეს საყვარელ მეცნიერ...ბათა, ხელოვნების დარგთა, ხელობათა შესწავლას, ერთი სიტყვით, მოსწავლის ინდივიდუალურ ნიჭის კულტურულ წინსვლას. აქედან გამოდის ის, რომ სახლში გაკვეთილების მიცემა, რო...ელიც ასე ფირთოდ იყო გავრცელებული ძველს სკოლაში, თვით შრომის სკოლის ბუნებას ეწინააღმდეგება.

მოხსენებამ ცხოველი კამათი გამოიწ...ვია კრებაზე.

მთავრობის მოკმედებანი და გადაწყვეტილებანი

საქართველოს მუშათა და გლეხთა მთავრობის კანონთა და განკარგულებათა კრებული.

იუსტიციის სახალხო კომისარიატმა აპრილის 14 შემდეგი ცირკულიარული განკარგულება დაუგზავნა საქარ...თველოს საბჭოთა რესპუბლიკის ყველა დაწესებულებებს:

1. ს. ს. ს. რ. რევკომის დადგენილე...ბის თანახმად კომისარიატთან დაარსე...ბული საკოდიფიკაციო განყოფილება მთავრობის ორგანოთა (სახალ. კომის...რთა საბჭოს რევოლიუციონური კომი...ტეტი, მუშათა და გლეხთა დეპუტატე...ბის საბჭო და მის აღმასრულებელი კომიტეტი) დეკრეტების, ბრძანებათა დადგენილებათა და საერთო ხასიათის განკარგულებათა შესაკრებათ, მოსაწე...სრიგებლათ და პერიოდულათ გამოსა...ქვეყნებლათ.

2. ყველა დეკრეტები და საერთო ხასიათის დადგენილებანი, მიღებული გემოთ აღნიშნული დაწესებულებათა მიერ, დაუყონებლივ უნდა ეცნობოს საკოდიფიკაციო განყოფილებას, რომ...ელიც აქვეყნებს მას საქართველოს მუ...შათა და გლეხთა მთავრობის კანონთა და განკარგულებათა კრებულში.

3. კოდიფიკაციური განყოფილება უგზავნის კრებულს მთავრობის ყველა საზოგადო დაწესებულებებს და საბჭო...თა რესპუბლიკის ყველა სახალხო კო...მისრებს. რევკომის თავმჯდ. მაგიერ. **ორახელაშვილი.**

იუსტ. კომ. **ნაზარეტიანი.**

1 მაისის დღესასწაული.

1 მაისის დღესასწაულის მუსიკალურ ნაწილის გამგე ცენტრალურ კომი...ასთან წინადადებას აძლევენ ყველა ორ...განიზაციებს, სასწავლებლებს, თეატრებს (ლითონის, სიმებიანი, აღმოსავლეთის) აქვთ და მგალობელთა გუნდებს, ქალთა, ვაჟთა და ბავშვთა გუნდებს (გამოგზავ...ნონ თავიანთი წარმომადგენლები პარა...კეს 2 აპრილს, დილის 10 საათზე, გრუკავროსტაში (ამხ. გიკის კაბინეტი) ყველა იმ საკითხების გადასაწყვეტათ, რომ...ლებიც დაკავშირებულნი არიან 1 მაისის დღესასწაულიდან.

1 მაისის ცენტრალურ კომისიის და...დგენილება.

წარწერების მხატვრების მხატვრებს და ასოების დამწერთ, როგორც თავის ხელობაზე მიმუშავეთ, ისე საბჭოთა დაწესებულებების სამსახურში მყოფ, ევალებათ 2 დღის განმავლობაში ამ დადგენილების გამოქვეყნებისა წამიდან, ჩაწერონ გრუკავროსტის სამხატვრო სექციაში (გრიბოედოვისა, 22, 9 დან 3 საათამდე) ყველა დაწესებულებანი, რომელთა სამსახურში იმყოფებიან მხატ...ვრები, მოვალენი არიან გაგზავნონ ნაჩვენები მისამართით 1 მაისი ცენ...ტრალურ კომისიის გადაწყვეტილებაში განყოფილებათა და დაწესებულებათა ...ნგეების პირად პასუხის მგებლობით.

ეს დადგენილება დ მტკიცებულია მთავრობის თავმჯდომარ...ს მოადგილის ამხ. ორახელაშვილის მიერ.

ახალი ამგები

— **საგანგებო სახალხო კომისიის და ცენტრალურ სახალხო განყოფილების დადგენილება.** ბრძანების № 1 თანახმად სამინაო საგანგებო კომისია ...პრილის 10 წინადადებას აძლევს ყველა სახლის კომიტეტებს მდივნებს გა...მოცხადნენ საკენტო ფურცლების მისა...ღებად, რომლებიც ორი დღის ვადაში უნდა შეავსონ. სამინაო კომიტეტების მდივანთა საზოგადო კრება საკენტო ფურცლების მისაღებად 1—13, 2, 3, 4, რაიონებში შესდგება 20 აპრილის დღის 1 საათზე, სახელმწიფო თეატრში 5, 6, 7, 8 რაიონებში — შესდგება აპრილის 10 დილის 10 საათზე კინო პალასში 9, 10, 12 რაიონებში შესდგება 20 აპრილს დღის ორ საათზე კინო-პალასში (პლეხა...ნოვის პრ.). ორი შესდგება 21 აპრილს დილის 9 საათ. მუშათა კლუბში (ნაძა...ლადევი). სამინაო კომიტეტების მდივ...ნები რომლებიც არ გამოცხადდებიან საკენტო ფურცლებს მისაღებათ, ან სისწორით არ შეავსებენ მას, რევოლიუ...ციონურ ტრიბუნალის ძალით დაისჯე...ბიან. დაწესებულებებს წინადადება ეძლევათ აღნიშნულ დღეებში გაანთა...ვისუფლონ აღნიშნული პირნი. საგან. სამინაო კომისიის თავმჯდომარე ტალა...ხაძე. ცენტრ. სამინაო განყ. თავმჯდომარე მეგრელიშვილი. კოლეგიის წევრი ჩიქოვანი. მინათა აღრიცხვის სტატის...ტიკის გამგე პეკკერი.

— **მეტალისტების შორის.** 16 აპრილს ხოშტარიას ყოფილ ქარხანაში მოხდა საერთო კრება ვაგზალის ახლო რაიონის ლითონის დამმუშავებელ წარმოებათა მუშებისა და მოსამსახურეებისა, მოს...მენილ იქმნა მოხსენება ამხ. რუსლი...ნისა მიმდინარე მომენტზე და ამხ. ელბაკიანისა. „შრომის დაცვა საბჭოთა ხელისუფლების დროს“. მოხსენებათა შემდეგ მიღებულ იქმნა რეზოლიუცია, რომელშიც გამოთქმული იყო მტკიცე სურვილი მხარი დაუჭირონ საბჭოთა ხელისუფლებას და მიიღონ აქტიური მონაწილეობა ახალი ცხოვრების შექმ...ნაში და შეურიგდეს დროებით გაჭირ...ვებას.

— **რევოლიუციონურ სამხედრო ტრიბუნალის განაჩენი.** რუსეთის სო...ციალისტურ ფედერატიულ საბჭოთა რესპუბლიკის სახელით მე-11 არმიის რევოლიუციონურ სამხედრო საბჭოს რევოლიუციონურ სამხედრო ტრიბუ...ნალის მოძრავმა სესიამ თავმჯდომარე სკლარევსკისა და წევრების მიხაილოვის და კოვალევის შემადგენლობით 18 აპრილს 1921 წ. მოისმინა რა სასა...მართლოს საჯარო სხდომის დროს საქმე ბატ. ჯამალუძინ-ოღლისა და მაჰმეტ...ოღლისა, რომელთაც ბრალდებოდათ იარაღის დამალვა, და სცნო რა საქმის სამოსმართლო გამოძიებით ბრალდება დამტკიცებულად იმაში, რომ ბრალდე...ბული ბატ-ჯამალუშინ-ოღლი და მაჰმედ მაჰმეტ-ოღლი ინახავდნენ რევოლვერებს და არ აბარებდნენ მათ მიუხედავად იმისა, რომ მათ იცოდნენ, რომ იარაღი ჩაბარებულ უნდა იქნას. რევოლვერები აღმოაჩინეს ამა წლის 2 მარტს განსაკუთრებულ განყოფილების თანამშრომლის მიერ გაჩხრეკის დროს. ეღებს რა მხედველობაში ბრალდებულ...თა მცირე შეგნებას, დაადგინეს: ბაქა...თალის ოლქის მოქალაქეთ ბატ-ჯამა...ლუძინ ოღლი 90 წლისა და მაჰმეტ მაჰმეტ-ოღლის 40 წლისა მიესაჯათ ყოველ მათგანს საზოგადოებრივ იძუ...ლებით სამუშაოზე გაგზავნა დატუსა...ღებით 2 წლის ვადით. ეს განაჩენი საბოლოა, ძალაში შედის დაუყონებ...ლივ და მისი განსაჩივრება არ შეიძ...ლება.

ამის საწინააღმდეგოდ გამოდის ამხ. ერანოვი, რომელიც მოითხოვს გაუფრ...თხილდეთ ძველ ხელოვნებას, რომელ...ზედაც აგებულია უსაზღვროთ მრავალი სილამაზე და გონიერება ამავე ხალხის გასავითარებლად. თეატრი უნდა ემსა...ხუროს საზოგადოებას და ამით იქნება იგი რევოლიუციონური და საგიტაციო ამხან. ერანოვმა თავის აზრი დასაბუ...თა მითითებით ლუნჩარსკის დადგენი...ლებაზე რუსეთის თეატრის და სხვათა შესახებ. ამხ. მიატლევნიძე აღნიშნავს, რომ ძველი რეპერტუარი ფაქტიურად არ არის არქივში გადაცემული მიუხე...დავად რუსეთში მომხდარ რევოლიუ...ციონურ რეგვისა და სულიერ გადატ...რიალებისა. რუსულ თეატრში დღევან...დლამდე მეფობს უწესრიგობა. მასები უნდა იცნობდნენ ძველ რეპერტუარს არა იმიტომ, რომ მასში არის ბევრი სილამაზე და შინაარსი, არამედ იმი...ტომაც, რომ მუშას შეეძლოს მათი გა...ცნობა.

— **საბჭოთა საქართველოში.** ქუთაი...სი კვირას, აპრილის 18 გაიმართა შა...ბათობა. დილის 8 საათისათვის შესა...კრებ პუნქტზე იწყებ თავის მოყრა კომ...პარტიის წევრებმა. 9 საათზე მუშაობა...ში მონაწილენი გაიყვენ რამოდენიმე ჯგუფათ და გაემართნენ სხვა და სხვა ადგილებისაკენ მუსიკით და გუნდით, რომელთაც შეისრულეს ინტერნაციონა...ლი. მთავარი ჯგუფი 251 კაცისაგან შემდგარი, გაემართა ფერმისაკენ. ამ ჯგუფში მონაწილეობას ღებულ ბდნენ ქალებიც, რომელთაც თავისი ენერგიუ...ლი მუშაობით გადაჭარბეს კაცებსაც კი. მუშაობა სწარმოებდა შეუწყვეტლივ 5 საათს. ბალი დაბარეს და დაიმუშავეს ვენახისა. ძლიერ ენერგიულათ მუშაობ...დნენ წითელ არმიელები. მუშაობის გა...თავების შემდეგ შაბათობაში ყველა მონაწილენი ინტერნაციონალის სიმ...ღერით დაბრუნდნენ უკან. განსრახუ...ლია ყოველ კვირას გაიმართოს ხოლ...მე ასეთი შაბათობანი ქვეყნის საერთო ეკონომიურ მდგომარეობის გაუმჯობესებლად.

— **ჭიათურაში.** ...ჭიათურაში 16 ჭიათურაში პარტიულ კომიტეტის ინიციატივით მოწყობილ იქმნა შაბა...თობა, რომელმაც ჩაიარა ძლიერ ნაყო...ფიერად. შაბათობაში მონაწილეობდა 100 კაცზე მეტი. კომპარტიის წევრებს შეუერთდნენ აგრედვე სოციალისტ-ფე...დერალისტები.

— **შაბათობა.** ეკატერინოდარი, აპ...რილის 18 გაიმართა პირველი სადღეს...ასწაულო შაბათობა, რომელმაც ჩაია...რა დიდის აღფრთოვანებით, ორი საა...თის მუშაობით შესრულებულ იქმნა რამ...დენიმე დღის სამუშაო. შაბათობაში მონაწილეობას ღებულობდა ადგი...ლობრივი მოსახლეობა. განსაკუთრებით მუსუ...მანები-სპარსელები.

— **ქუთაისის გუბერნიის** ქუთაი...სის განყოფილებასთან არსებული საგა...ტაციო პუნქტები, რომლებიც გაიხსნე...ბიან ცენტრში და რაიონებში. ჭიათუ...რაში აგიტ პუნქტი უკვე შეუდგა მუშა...ობას და აწვდის გაზეთებს სრულიად მიყრუებულ სოფლებსაც.

— **მანგლისში.** მანგლისი კვირას აპ...რილის 18 გაიხსნა კულტურულ განმა...ნათლებელი წრე. გახსნის შემდეგ ქარ...თულ ენაზე გაკეთეს მოხსენება შემდეგ თემაზე. „კულტურა-განათლების მიზანი და მნიშვნელობა“. ტფილისიდან ჩამო...სულ ამხანაგებმა გაკეთეს მოხსენება თემაზე: „წითელი ლაშქარი, როგორც საქართველოს მშრომელთა განმ...ნთავი...სუფლებელი“. მ. ხ. ენებების შემდეგ გა...იმართა ქართული წარმოდგენა და ერო...ვნული ცეკვები. დღესასწაული დამთა...ვრდა ინტერნაციონალის სიმღერით.

— **ეკატერინოდარში.** პარასკევს 16 აპრილს შესდგა მუსულმანთა, უმთა...ვრესად სპარსეთის მოქალაქეთა ღიდი მიტინგი. მიტინგმა მოიხმინა რა საქარ...თველოს კომპარტიის წარმომადგენლის მოხსენება, გამოიტანა რეზოლიუცია, რო...მელშიც ნათქვამია, რომ ისინი მზათ არიან მოახმარონ თავისი ძალები საბ...ჭოთა ხელისუფლების დაცვას მენშევი...კების და საბჭოთა ხელისუფლების სხვა გამცემლობისაგან.

შემდეგ მიტინგმა გამოსთქვა სურვი...ლი, საბჭოთა ხელისუფლების საღმშე...ნებლო მუშაობაში მონაწილეობის მი...ღებისა, დიდი კომუნის საკეთილდღეოთ მიტინგზე ჩაიარა დიდი აღფრთოვანებით

— **ქალაქის სტატისტიკურ ბიუროს მუშაობა.** ქალაქის სტატისტიკურმა ბიურომ ამ ღღეებში დაამთავრა და გამოსცა გასული წლის ექვსი თვის სტატისტიკური კრებული.

— ქალაქის სტატისტიკური ბიურო ცენტრალურ სტატისტიკურ სამართვე...ლოსთან ერთად შეუდგა რეორგანიზა...ციის საბჭოთა მმართველობის საფუ...ძველზე.

— ქალ. სტატისტიკური ბიურო ამზადებს ქალაქის ბავშვთა აღწერას და მათი გამოკვების გამოკვლევას. ეს ცნობები საჭირო ბავშვთა გამოკვების რაციონალურათ მოწყობის მიზნით.

სოც.-ფედერ. პარტიაში

ხამტრედია. 14 აპრილს შესდგა გა...ფართოებული კრება. თავმჯდომარეობ...და სოლ. ლორთქიფანიძე ადგილობრი...ვი კომიტეტის თავმჯდომარე. კრებაზე მოხსენება გააკეთა ამხ. შ. ნუცუბიძემ ორის წინაადმდეგ მიღლო შეერთებულ კრების რეზოლიუცია.

ლანჩხუთი. ადგილობრივი კომიტე...ტის კრებამ მოისმინა მოხსენება ამხ. შ. ნუცუბიძის მომენტისა და ტაქტიკის შესახებ და ერთხმად მიიღო შეერთე...ბული კრების რეზოლიუცია კრებამ და...ადგინა მიესალმოს დრ. მთავარ კომი...ტეტს.

პრეზიდენტი გარდინგი და ვერსალის ხელშეკრულება

ბათომი. ამერიკის ახალმა პრეზიდენ...ტმა გარდინგმა ჟურნალისტებთან საუ...ბრის დროს განაცხადა, ამერიკის მთავ...რობა არა ხედავს შესაძლებლობას, რო...მელიც პრაქტიკულათ ნებას იძლეოდეს ვერსალის ხელშეკრულობის დამტკიცე...ბისას. გარდინგი ამბობს, რომ იგი არა ჰგეგდავს საბუთს იმ დებულების შესა...ცვლელათ, რომელიც მან მოიშონა სე...ნატში გამოსვლის დროს.

აი ის პუნქტები, რომელთა მიღება საჭიროდ მიაჩნია ამერიკის ახალ პრე...

ზიღენტს: 1. აღ(ილებელი შეცვლა ვერსალის ხელშეკრულებისა. 2. ნოკსის რეზოლიუციის მიღება, რომელიც ნიშნავს ამერიკის და გერმანიის შორის უთანხმოების მოსპობას. 3. ცალკე ხელშეკრულების დადება გერმანიასთან, რომელიც მოაწესრიგებს საკითხს სამხედრო საქმეთა და საზოგადოდ ომთან დაკავშირებულ ყველა საკითხებს. 4. ნოსის რეზოლიუციას უნდა დაერთოს დეკლარაცია, რომელიც დაადასტურებს შეერთებულ შტატების განზრახვას შეურიდეს ძველ მოკავშირეებს საერთო ძალის შესაქმნელად, უკეთუ საჭირო გახდა ევროპის დამოუკიდებლობის და ძლიერების დაცვა. 5) ცალკე რეზოლიუციის მიღება, სადაც ნათქვამი იქნება, რომ შეერთებული შტატები ეთანხმებიან ანტანტას, რომ გერმანია პასუხისმგებელი უნდა იყოს ომისთვის და ვალდებული უნდა გახდეს აანაზღაუროს ომის ხარჯები, რომელიც არ უნდა აღემატებოდეს მის დონეს, რათა ქვეყანა სამოლოოდ არ განადგურდეს. 6. მოლაპარაკება ინგლისსა, იაპონიას და ამერიკის ბორის საზღვაო სამხედრო ძალების შემცირების შესახებ. 7. წინადადება სხვა სახელმწიფოებს ახალ კონსტიტუციის მიღების შესახებ, რომ უზრუნველყოფილ იქმნეს საყოველთაო ხავი და ამ პირობებში შეერთებული შტატები თანახმანი არიან აწარმოოს ევროპასთან პოლიტიკური და სხვა საქმეები.

შემდეგ პრეზიდენტმა სთქვა, რომ კონგრესში მომავალ გამოსვლის დროს იგი გადაჭრით განაცხადებს, რომ შეერთებული შტატები გამოეყოფიან ერთა ლიგას და სეპარატიულ ზავს ბეჭრავენ გერმანიასთან სულ სხვა პირობებში, ვიდრე ეს არის ვერსალის ხელშეკრულებაში.

ბათომი

ბათომი. საფრანგეთის მინისტრთა საბჭოს სხდომაზე ფეიხანთა მინისტრმა განაცხადა: ინგლისმა ხელი მოაწერა საზავო ხელშეკრულებას კრასინთან, რომელიც ეკონომიურ ბასიათის დაბრკოლებათა გამო ჯერ ძალაში ვერ შესულა. საფრანგეთი ოფიციალურად არცა სცნობს საბჭოთა რუსეთს, მაგრამ მეორეს მარით იგი წინააღმდეგი არაა ბჭკრას მასთან სავაჭრო ხელშეკრულება. ამგრამ შეიძლება განა ერთი ხელით აძლევდე და მეორეთი ხელაა ჭკრავდე. როგორც ჩვენ საქირონი ვართ რუსეთისათვის, ისე ის ჩვეხთკის არის საქირო. თუ ჩვენ დავდებთ ხელშეკრულებას საბჭოთა რუსეთთან, ჩვენ უხდა ვიცნოთ საბჭოთა ხელისუფლება რუსეთში, წინაადმდეგ შემთხვევაში ეს იქნებოდა ბიამაში, ო

ელიც არ შეეფერის საფრანგეთის ხაღხს. საფრანგეთის მინისტრთა საბჭოში ამ საკითხის შესახებ კამათს რეალური ბედეკი არ მიჰყოლია.

ხაქონლის გაცვლა.

აპრილის 7-ს ბათომის ხავთსადგური დან გავიდა იტალის გემი „ალდო", ოორელიც დაბრუნებისას წაიიღებს კონსტანტინეპოლიდან გარეშე ვაჭრობის კომისარიატისთვის 40 ათას ფუთს კანადიან ფქვილს საქონელზე გადასაცვლელად. გემმა „ალდო"-მ წაიღო კონსტანტინეპოლში 12 ათასი ფუთი ნავთი ბეტონებით.

მიტინგი. 17 აპრილს, ლენის ტრაგედიის დღეს, საქართველოს კომპარტიის საოლქო კომიტეტმა გაიართა ბუშათა სასახლეში. საზოგადო საკრებულოში და ბძაევსკაია რაიონის თეატრში მიტინგები ლენის მადნებზედ 1912 წელს მომხდარ ტრაგედიის ხოვნის აღსანიშნავად.

ოსმალეთიდან ფქვილი და სხვა საქონელი. ოსმალეთის გემა „ენ დუნია", ოორელმაც ტრაპიზონიდან მოიტანა 1300 ტომარა ფქვილი და სხვა საქონელი, ნაწილი საქონლისა გადმოტვირთა ნავთის მგიერ და 14 აპრილს გაემგზავრა სოხუმში, სადაც დანაჩენ საქონელს გადასცვლის თუთუნზედ.

ხურსათი ხაქართველოს და ნომხეთისათვის. 18 აპრილს სტამბოლიდან მოვიდა ამერიკელ დამხმარე კომიტეტი გემი „ვიგუენ" სურსათით საქართველოსა და ნომხეთისათვის. სტამბოლიდან მოეკიან იტალიის გემს „პერია"-ს. საქართველოსთვის საქონლით.

რადიო

გერმანიის შეიარაღება.

ლიონი. ბავარიის ლანდტაგში კამათის დროს გამოირკვა, რომ თავდაცვისათვის გადადებული იყო 15 მილიონი მარკა. პოლიციის ძალები შესდგებოდა და 320 ათას კაცისაგან, ეს ლაშქარი შეიარაღებული იყო 240,000 ვინტოვკით 7,800 ტყვიის მფრქვეველით, 44 მსუბუქი ზარბაზნებით და 34 ყუმბარის მფრქვეველით. „ფორვერსტი" აღნიშნავს, რომ ამნაირად თავდაცვა იყო 220.000 კაცით და 140,000 ვინტოვკით მეტი მთავრობის მთელ ლაშქარზე ზოგი გასეთები ხედავენ ამაში ფაქტს, ოორელიც აქვს აშკარა მთავრობის საწინააღმდეგო ხასიათი.

ანტანტა ანადგურებს გერმანიას.

ნაუენი. ბერლინის გაზეთი „ტაგებლატი" იტყობინება, ოომ გამოქვეყნებულია ანტანტის მოთხოვნა იმის შესახებ, რომ ოქროს მარაგი. რომელიც არის გერმანიის სახელმწიფო ბანკში გადატანილ უნდა იქმნეს კომლენცში და კენლსბერგში სახელმწიფო ვალის გადახდის უზრუნველსაყოფად. ამ ცნობამ დიდი აღშფოთება გამოიწვია გერმანიაში. ნახევრათ ოფიციალურათ გადაწყვეტილია კატეგორიული წინააღმდეგობა გაეწიოს ამ მოთხოვნას. გერმანიის პრესა მიესალმება მთავრობის ამ გადაწყვეტილებას და მოითხოვს, რომ მთავრობა მტკიცეთ იდგეს თავის გადაწყვეტილებაზე.

„ბირჟის კურიერი" აღნიშნავს, რომ ამ მოთხოვნით საფრანგეთი აშკარათ ცარცვას გერმანიას და სწერს: გერმანიის ხალხს უფლება აქვს იცოდეს მხარს უჭერს თუ ოთა დიდი ოიოტასეთი და ამეოიკა საფრანგეთს გერმანიის გაბადგურების საქმეში. გერმანიის პრესის ცნობით ბერლინის სახელმწიფო ბანკში არის ოქროს თადარიგი დაახლოვებით 1 ნახ. ძილიარდი ოქროს მარკა. გერმანიის პრესა იმედს გამოსთქვამს, რომ ამერიკა გამოვა გერმანიის დასაცავათ და ამ ნიადაგზე შეიძლება მოხდეს კონფლიქტი ამერიკასა და საფრანგეთის შორის.

სტამბოლი. ანატოლიიდან ჩამოსული ოსმალეთის ოფიცერი გაზ. „ილერის" თანამშრომელთან საუბრის დროს უარყოფა იმ ხმებს, თითქოს ანატოლიაში გამოცხადებული იყოს საერთო ძობილიზაცია. ახგორის მთავრობას თოფ ქვეშ ჰყავს, ჯარის მხოლოდ ეუცილებელი ოაოდენობა. დიდ ნაციონალურ კრებას ყავს თავის განკარგულებაში ლაშქარი, ოომელსაც შეუძლია განახორციელოს ყველა აუცილებელი სამხედრო ღონისძიება. ამ ლაშქრის შესანახად მთავრობა არ ზოგავს ათასეულ ოაოდენობას. ქემალისტთა ლაშქარს საკმაოდ ეძლევა სურსათი და ჯანდაცვისაც ვანსათ ღებულობს. დასასრულ ოსმალეთის ოფიცერმა განაცხადა, რომ აღძოს. ოსმალეთის ლაშქრის ნაწილი, რომელიც წინეთ კავკასიის ტერიტორიაზე იდგა, გადაყვანილია სომხეთის ფრონტზე.

დატოლგილთა დაბრუნება

სტამბოლი. სტამბოლში დაბრუნდა გემი „რეშიდ ფაშა". გეის უფროსი იტყობინება, რომ მან ჩაშვიდობიანად მიიყვანა ნოვოროსისკის პოროტში 3300 რუსი ლტოლვილი, ოორელებიც სამშობლოში დაბრუნდნენ. საბჭოთა ხელისუფალნი თანაგრძნობით შეხვდნენ ლტოლვილებს.

ბაქო.

წყალდიდობა. მტკვრის ადიდების გამო წალეკილია სალიანი და სოფელი პეტროპავლოვკა. წყლობასთან ბრძოლა და ახლო ძახლო ჩდებარე ადგილების წყლისგან დასაცავი ბუმბობა გაძლიერებულის სისწრაფით სწარმოეს.

სამხედროს გაერთიანებული გეგმა. აზერბეიჯანის რევკომმა გამოსცა დეკრეტი, ოორელიც უკრძალავს ყოველ დაწესებულებას, სასურსათო სახალხო კომისარიატის გარდა, მარხრებში სურსათ-სასოვაგის დამზადებას საქონლის გაცვლა გამოცვლის გზით. სხვა და სხვა დაწესებულებაში არსებული საქონელი ოორელიც კი გამოსაყენებელია გაცვლა გამოცვლისთვის, უნდა გადაეცეს სასურსათო სახალხო კომისარიატს.

ჩვენი გამომგონი.

ამხანაგ მეშშის, კლიმოვიჩის მიერ გამოგონილია ავტომატიური ნავთის საჭაჩავი ბორბალი, რომლის წყალობით შესამჩნევად ადვილდება ნავთის დამქაჩველთა მუშაობა და თვით ნავთის ქაჩვაც უფრო სწრაფად ხდება. ბორბალის მოდელი გადაეცა ნავთის კომიტეტის ტეხნიკურ განყოფილებას უფრო მეტ გაშმაგობესების თვის. აეს. კლიმოვიჩი მიწვეულია ინსტრუქტორად აღნიშნულ განყოფილებაში.

ბრძანება № 40

1. თანახმად საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის დადგენილებისა წინადადება ეძლევა სამინეთამშრომელო ტეხნიკის ყველა იმ სპეციალისტებს, რომელთაც მიღებული აქვთ დიპლომი, საშუალო და უმაღლესი განათლება და ქალ. ტფილისში ცხოვრობენ, მიუხედავად იმისა იმყოფებიან ისინი თუ არა სახელმწიფო, საზოგადოებრივ ან კერძო სამსახურში,—ამა აპრილის 22-დან ერთი კვირის განმავლობაში გამოცხადნენ სარეგისტრაციოდ მიწათამოქმედების სახალხო კომისარიატს სამიჯნაო განყოფილებაში (ქალ. ტფილისი მთავრობის დაწესებულებათა შენობა რუსთაველის პროსპექტი). ნაშუადღევის 12 საათიდან 3 საათამდე.

2. ის მიწისმზომელნი, ოორელნიც სცხოვრობენ ქუთაისის, ზუგდიდის, სენაკის, ოზურგეთის, ახალციხის, დუშეთის, ბორჩალოსი, სიღნაღისა და თელავის მაზრებში, და აგრეთვე აფხაზეთში,—ვალდებულნი არიან გამოცხადდენ სარეგისტრაციოდ ადგილობრივ სამაზრო და საოლქო სამიჯნაო განყოფილებებში; ხოლო სოჩაპხისა, რაჭისა გორისა, ახალქალაქისა და თიანეთის მაზრებში,—ადგილობრივ სამაზრო რევოლიუციონურ კომიტეტებში.

შენიშვნა: აღნიშნულ მაზრებში მიწისმზომელების რეგისტრაციის ადგილს დანიშნავენ ადგილობრივი რევოლიუციონური კომიტეტები ამ ბრძანების მიღებისთანავე.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუც. კომიტეტის თავჯდომარის მოადგილე
მ. ორახელაშვილი.

რევოლიუციონური კომიტეტის მდივანი ბ. გაბრიჩიძე

1621 წ. აპრილი 18
ქ. ტფილისი-სასახლე

ბრძანება № 41.

ტყეების წესიერად სარგებლობისა და მათი სათანადო დაცვისათვის საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტი ამით აცხადებს, რომ:

1. ყველა მზომელთ ტყე მიეცემათ თავის საკუთარი საჭიროების დაკმაყოფილებლად უსასყიდლოდ დაწესებულ ნორმის მიხედვით.

2. სასტიკად აკრძალულია ტყის მოჭრა, თუ ამისათვის სათანადო ხებართვა არ არის.

3. ადგილობრივი რევკომები ვალდებულნი არიან თავის პასუხისმგებლობის ქვეშ სასტიკი თვალყური ადევნონ ტყის დაცვის საქმეს და ხელი შეუწყონ სატყეო მეთვალყურეობის ორგანოებს თავის მოვალეობის აღსრულებაში.

4. ადგილობრივ რევკომეს უფლება არა აქვთ ძალონ ახ დაითხოვონ სამსახურიდან სატყეო მეთვალყურეობის მოსამსახურენი.

5. ადგილობრივ რევკომებს ევალებათ თვალყური ადევნონ, რომ მზრომელებმა რომელნიც მიიღებენ ტყეს პირად საჭიროებისათვის, არ გაჰყიდონ იგი; თუ ამგვარ შემთხვევას ექნება ადგილი არგილობრივი რევკომები ვალდებულნი არიან გადასცენ დამნაშავენი რევოლიუციონურ ტრიბუნალს; ხოლო მასალა ჩამოართვან რეკვიზიციის წესით.

6. ტყის თვითნებობით გაჩეხვასთან საბრძოლველად არსდება ქ ლაქის მიდამოებში ტყის სადარაჯოები, რომლებიც თვალყურს ადევნებენ ტყის მასალის წესიერად გატანას.

7. არავის არა აქვს უფლება ხელი შეუშალოს სატყეო სადარაჯოების მოქმედებას. ადგილობრივი რევკომები კი ვალდებულნი არიან გაუწიონ მას ყოველგვარი დახმარება.

8. ყველა ის ვინც არ შეასრულებს ამ ბრძანებას სასტიკ პასუხისგებაში აქნება მიცემული რევოლიუციონურ დროის კანონების თანახმად.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარე და მიწათამოქმედების ს ხალხო კომისარი
ფ. მახარაძე. რევოლიუციონური კომიტეტის მდივანი.

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა.

§ 1.

საქართველოს ჯარის, ოორელმაც იცნო საბჭოთა მთავრობა, მთელ პიროვნულ შემადგენლობას უბრძანებს მოიხსნას გარეგნული გასარჩევი ნიშნები, დაწესებული ამ ჯარის თანამდებობის და დარგის გასარჩევად.

გარდა ამისა, ვაცხადებ ცნობათ, რომ არავითარი ორდენები ღა გასარჩევი ნიშნები სატარებლად და აგრეთვე სახელწოდების ხმარება ურთიერთ შორის არ უნდა იქნეს დაშვებული შემდეგში. სამხედ. და სახლკაო კომისარი ბ. ელიავა

§ 1.

რესპუბლიკის სანაპირო ჯარის ორგანიზაციას ვაკისრებ ამხ. კაკაბაძეს, ოორელმაც დაუყოვნებლივ მოაწყოს შავი ზღვის ნაპირების საზღვრის დაცვა მდინარე პსოუდან სოფ. სატიამდე ჩათვლით და დროებით დასტოვოს ბათომი თავისი მოადგილე, თვითონ გაემგზავროს ქ. ტფილისში მთელი რესპუბლიკის სახალხო ნაწილების შესადგენად.

სანაპირო ჯარების უფროსად ვნიშნავ ამხ. კაკაბაძეს, რასაც ვაცხადებ შესაცვლელად § 6 ჩეკი ბრძანებისა ა. ყ. 21 მარტის № 2 სამხედრო საზღვაო საქმეთა სახალხო კომისარი შ ელიავა.

დეკრეტი

საქართველო სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკის სარევოლიუციო კომიტეტის ხელისუფლების ორგანიზაციის შესახებ.

§—1. რევოლიუციონური კომიტეტი არის საქართველოს სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკის უზენაესი საკანონმდებლო, გამგეობითი და კონტროლის ორგანო.

§—2. რევოლიუციონური კომიტეტი იწყვეს სრულიად საქართველოს საბჭოთა კრებას, ოორელსაც უდგეს თავის ძოღაწყობის ანგარიშს და ძოხსენებას საერთო პოლიტიკისა და ცალკე კითხვების შესახებ.

§—3 რევოლიუციონური კომიტეტი იხილავს და ამტკიცებს კომისარიების მიერ შეტანილ დეკრეტებისა და სხვა წინადადებებია პროექტს და აგრეთვე დამოუკიდებლად სცემს დეკრეტებს, დადგენილებებს და სხვა.

§—4. საქართველოს სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკის მართველობის ცალკე დარგების საერთო სახელმძღვანელოთ რევოლიუციონური კომიტეტი აწესებს ცალკე სახალხო კომისარიატებს და უმაღლეს დაწესებულებათ:

§—5. რევოლიუციონურ კომიტეტის წევრები გახდებიან ცალკე კომისარიატებს ანუ ასრულებენ ამავე კომიტეტის ცალკე მიხდობილობათ.

§—6. რევოლიციონურ კომიტეტს წევრები სათავეში უდგანან ქვეძო ხაეიეულ ცალკე სახალხო კომისარიატებს და უმაღლეს დაწესებულებებს.

ა) გაოეიეე საქმეთა, ბ) სამხედრო-საზღვაო, გ) შინაგან საქმეთა, დ) იუსტიციისა, ე) შრომისა, ვ) სოციალურ უზრუნველყოფისა, ზ) სახალხო განათლებისა. თ) ფოსტა-ტელეგრაფისა, ი) ფინანსებისა, კ) გზათა-მიმოსვლისა (რკ. გზ.), ლ) საგარეო ვაჭრობისა, მ) ძიწად-ოოქმედებისა, ნ) მრეწველობისა, ო) ბუმბათა და გლეხთა ინსპექციისა, პ) ჯანმრთელობის დაცვისა, ე) სახალხო ძეურნეობის უმაღლეს საბჭოსა და რ) საგანგებო-საგანმანათლებლო კომისარიატ.

§—7. თვითეულ სახალხო კომისარიათ მისისავე თავმჯდომარეობით არსდება კოლეგია, ოორელსაც წევრთ და აგრეთვე ბუმადგენილ ეის რიცხვს თვითეულ კომისარიატისათვის ცალკე სახლვოავეს და ამტკიცებს რევოლიუციონური კომიტეტი.

§—8 სახალხო კომისარს უფლება აქვს პირადად დამოუკიდებლად მიიღოს გარდაწყვეტილება ყველა საკითხების მესახებ, ოორელიც ექვემდებარება მის კომისარიატს, ოლონდ აცნობებს ამას კოლეგიას. თუ კოლეგია სახალხო კომისარის ოორელსამ დადგენილებას დაეთანხმება, ამ დადგენილების აღ. ლების შეუჩერებლად, მას შეუძლია ნასარჩიკოს ოიეიელ ... ტში.

§—... ... კომისრების ... დების კონტროლი, მათი დანიშვნის გადაყენების უფლება და აგრეთვე ... ოი მოადგილეებისა, ეკუთვნის ... თველოს სოციალისტურ საბჭოთა ... პუბლიკის რევოლიუციონურ კ... ტეტს.

§—10. თვითეულ კომისარიატის ... ლე სამოქმედო ასპარეზი განისაზღვ... ბა რევოლიუციონურ კომიტეტის ... საკუთრებულ დადგენილებით და ... დება საყოველთაო ცნობისა და ... ძღვანელობისათვის.

§—11. ზემოხსენებულის განსაზღვ... ელებლად, თვითეულ სახალხო ... სარი წარუდგენს საქართველოს სო... ლისტურ საბჭოთა რესპუბლიკის რ... ლიუციონურ კომიტეტს თავის კომ... რიატის შინაგან აგებულების დაწ... ლებით შემუშავებულ და განსაზღვ... სამოქმედო გეგმას და აგრეთვე ... ...